

(Δημοσιεύθηκε στα τουρκικά στη εφημερίδα ZAMAN – 2004.2.24, Απόδοση Μ. Χαρισιάδου)

Ηρακλής Μήλλας

Όταν τις προάλλες ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος εξέφρασε διαμαρτυρία μιλώντας στο εξωτερικό, πολλοί κρατικοί λειτουργοί αλλά και κάποιοι "υπερπατριώτες" αντέδρασαν λέγοντας "Οι Τούρκοι δεν σταυρώνουν, ό,τι έχεις να πεις να το λες εδώ και όχι στο εξωτερικό".

Επειδή θυμάμαι πως η γιαγιά μου που είχε μεγάλη αδυναμία στις γάτες, μας κατσάδιαζε, όταν κάναμε αταξίες τραβολογώντας τις ουρές τους, και μας έλεγε 'μην σταυρώνετε τα γατιά', σκέπτομαι πως εμείς οι Ρωμιοί ασχολιόμαστε με την ιστορία της σταύρωσης ήδη από τα μικράτα μας. Όπως και να 'χει όμως το θέμα του άρθρου μου είναι άλλο. Εγώ έβγαλα το απαιτούμενο διδάγμα απ' αυτό το συμβάν και θέλω να δώσω σε εσάς και στους Ρωμιούς-δείγματα της Πόλης κάνα-δυο συμβουλές. Ο τίτλος μου θα μπορούσε να είναι και "Ποιον καλοπιάνει ο Ρωμιός και με ποιο τρόπο το κάνει;". Ιδού λοιπόν η δική μου λίστα:

Ο έξυπνος Ρωμιός δεν μιλάει στο εξωτερικό για ό,τι αφορά την Τουρκία. Εννοείται δε ότι η πιο έξυπνη στάση είναι να μην εκφράσει πουθενά διαμαρτυρίες ή κουβέντες που να μοιάζουν με διαμαρτυρίες. Στην ουσία όσο λιγότερο μιλήσει τόσο πιο κερδισμένος είναι. Το ιδανικό είναι η απόλυτη σιωπή. Η σιωπή είναι χρυσός. Που θα πει ότι γνωρίζει τα όριά του και δεν ξεπερνάει τα εσκαμμένα.

Αν ένας Ρωμιός θελήσει να σχολιάσει είτε να κατακρίνει θέματα γύρω από τις μειονότητες και τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορεί να αναφερθεί στην πολιτική που εφαρμόζει η Ελλάδα στην μειονότητα της Δυτικής Θράκης, μπορεί να μιλήσει για τα δικά τους παράπονα. Πρέπει πριν απ' όλα να λέει με έμφαση "η τουρκική μειονότητα στην Δυτική Θράκη". Είναι χρήσιμο να επαναλαμβάνει σαρκαστικά ότι το ελληνικό κράτος τους αποκαλεί "Μουσουλμάνους" αγνοώντας την εθνική τους ταυτότητα. Και βεβαίως δεν πρέπει να θυμίζει σε κανέναν ότι οι Ρωμιοί της Πόλης δεν μπορούν να αναφερθούν στους εαυτούς τους ως "Έλληνες", ούτε ότι οι ελληνικοί σύλλογοι και οι άλλοι οργανισμοί είναι σαν να μην υπάρχουν.

Το διπλό στάνταρντ πρέπει να χρησιμοποιείται με τρόπο δημιουργικό και χρήσιμο (για εμάς): Πρέπει να ζητούμε από την απέναντι πλευρά να τηρεί απαρέγκλιτα τους κανόνες, εμείς όμως πρέπει να ζητούμε να αντιμετωπίζουν όσα κάνουμε με κατανόηση. Ένα άλλο πεδίο στο οποίο είναι χρήσιμη η προτροπή "φέρσου έξυπνα" είναι η ιστορία. Οι κουβέντες που θα χρησιμοποιούμε πρέπει να δηλώνουν ότι απ' όταν οι Τούρκοι ήρθαν σ' αυτά τα μέρη μας φέρθηκαν καλά, δεν μας αφομοίωσαν, μας επέτρεψαν να ζήσουμε, μας αντιμετώπισαν με ανοχή. Είναι επίσης πολύ ωφέλιμο να προσθέσει κανείς ότι αντίθετα εμείς οι αχάριστοι Ρωμιοί προδώσαμε τους Τούρκους.

Όσο πιο πολύ κακολογείτε τους Ρωμιούς και τους Έλληνες, όσο πιο πολύ ανυψώνετε τους Τούρκους, τόσο πιο πολύ οδεύουμε προς τη σύμπνοια και την ταυτότητα απόψεων ανάμεσα στους Ρωμιούς και τους Τούρκους. Η κουβέντα "αν δεν υπήρχαν οι Τούρκοι (στη Δύση) όλοι οι Ρωμιοί θα είχαν ξεκληριστεί" είναι ωφέλιμη, καθησυχαστική, δημιουργική, καταπραϋντική. Το μυστικό της ηρεμίας κρύβεται σε παρόμοια λόγια και εκφράσεις που αρέσουν.

Οι Ρωμιοί δεν πρέπει να αντιμετωπίζουν την ιστορία τους με τρόπο μονομερή, εγωκεντρικό και εθνοκεντρικό. Επειδή είναι ενοχλητικό να γίνεται μνεία σε κάνα-δύο μεμονωμένα περιστατικά όπως οι διωγμοί, η υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών, "οι είκοσι ηλικίες" στο στρατό, ο κεφαλικός φόρος (το Βαρλίκι), τα Σεπτεμβριανά, οι απελάσεις το 1964, οι εκστρατείες "πολίτη μιλα τουρκικά", η λεηλασία των ελληνικών καθιδρυμάτων (βακούφια), αυτά τα θέματα όχι μονάχα δεν πρέπει να συζητούνται δημόσια αλλά ούτε να γίνεται η παραμικρή νύξη ή αναφορά.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ότι μερικοί Τούρκοι διανοούμενοι φέρνουν στην επικαιρότητα γεγονότα απ' αυτό το δυσάρεστο παρελθόν. Επειδή υπάρχουν υποψίες ότι αυτοί οι "τάχατες Τούρκοι" έχουν συνεργασία με ξένες δυνάμεις όπως ΕΕ, Σόρος κ.ά., είναι χρήσιμο οι μυαλωμένοι Ρωμιοί να μένουν μακριά από τέτοια άτομα.

Με κάθε ευκαιρία πρέπει να δηλώνεται το βαθύ αίσθημα ευγνωμοσύνης που νοιώθουν οι Ρωμιοί απέναντι στο τουρκικό κράτος. Και φυσικά πρέπει να επαναλαμβάνεται αδιάλειπτα πόσο πολύ κακή είναι η ελληνική κοινωνία, το πόσο ανάρμοστη και κυρίως γεμάτη προκατάληψη είναι η συμπεριφορά της Ελλάδας προς τους Ρωμιούς που εγκαταστάθηκαν εκεί. Πρέπει να τονίζεται ότι οι Ρωμιοί μετάνιωσαν που κατέφυγαν σε "διάφορες Αθήνες", ότι λαχταρούν πώς και πώς να επιστρέψουν στην Τουρκία ώστε να ζήσουν και πάλι όσα είχαν ζήσει στο παρελθόν.

Οι Ρωμιοί πρέπει να παρατήσουν πια την "απάρνηση" και να παραδεχτούν ότι είναι έτοιμοι να ιδρύσουν την Βυζαντινή Αυτοκρατορία στην Πόλη στο πλαίσιο της "Μεγάλης Ιδέας". Ύστερα πρέπει να δηλώσουν ειλικρινή μεταμέλεια και να ζητήσουν συγγνώμη γι' αυτές τους τις σκέψεις. Όλοι οι Ρωμιοί, μικροί και μεγάλοι, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για κάθε κίνηση της Ελλάδας πρέπει να καταλάβουν ότι όσο δεν το κάνουν, δεν πρόκειται να βρουν ησυχία.

Δεν έχει κανένα όφελος για τους Ρωμιούς να λένε ότι αιώνες τώρα ζούνε στην Πόλη. Οι καιροί άλλαξαν, ο καθένας πρέπει να πηγαίνει στο σπιτάκι του. Όσο για τον μουσαφίρη πρέπει να αρκείται με ότι βρίσκει και όχι να ελπίζει κάτι άλλο. Με αυτά τα δεδομένα λοιπόν πρέπει να είναι ταπεινοί (οι Ρωμιοί), να μην πηγαίνουν κόντρα, να μην έχουν απίθανες αξιώσεις, ν' αφήσουν κατά μέρος τη δημαγωγία της Ε.Ε. για τάχα μου ανθρώπινα δικαιώματα και πολυπολιτισμικότητα, να μην πετάνε στα σύννεφα αλλά να πατάνε γερά στη γη.

Πάνω απ' όλα όμως να μην ξεσηκώνουν αυτήν την κοινωνία ακουμπώντας σε ξένες δυνάμεις όπως το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Οι Ρωμιοί πρέπει να καταλάβουν επίσης ότι δεν έχει κανένα νόημα να εκφράζουν τα σημερινά τους παράπονα. Καθότι το κάθε πρόβλημα θα επιλυθεί "με τον καιρό". Έχουμε άπλετο χρόνο μπροστά μας. Η υπομονή είναι η καλύτερη παρηγοριά. Μια μειονότητα που όλη την ώρα μεμψιμοιρεί λέγοντας "δεν έχουμε το δικαίωμα να γίνουμε δημόσιοι υπάλληλοι, η Χάλκη (το ζήτημα της Θεολογικής) κτλ." είναι πολύ ενοχλητική. Υπάρχουν νόμοι σ' αυτήν τη χώρα (την Τουρκία εννοείται), υπάρχει μάλιστα ένα Σύνταγμα και ένα Συνταγματικό Δικαστήριο που δεν σηκώνουν συζήτηση. Συνεπώς η υπομονή απέναντι σ' έναν Ρωμιό που γκρινιάζει, πιέζει τα όρια της ανοχής που υπάρχει αιώνες τώρα. Εξάλλου και η πρακτική έχει αποδείξει ότι με τις διαμαρτυρίες δεν μπόρεσαν να κερδίσουν τίποτε.

<http://www.makthes.gr/index.php?name=News&...ticle&sid=49662>